

ПОРЯДОК
діяльності саморегулівних організацій у сфері психічного здоров'я
Загальна частина

1. Цей Порядок встановлює процедуру набуття статусу саморегулівної організації у сфері психічного здоров'я (далі – саморегулівна організація) неприбутковими добровільними об'єднаннями фізичних та юридичних осіб за відповідними напрямками підприємницької чи професійної діяльності у сфері психічного здоров'я (далі – об'єднання), визначає права та обов'язки саморегулівної організації, а також інші вимоги до таких організацій, пов'язані з їх функціонуванням.

2. У цьому Порядку терміни вживаються у таких значеннях:

1) внутрішні документи саморегулівної організації – документи, дія яких поширюється на внутрішньогосподарські відносини саморегулівної організації, включаючи політику за окремими напрямками підприємницької чи професійної діяльності у сфері психічного здоров'я, положення, інструкції, методики, правила, стратегії або документи, розроблені в іншій формі, що регулюють діяльність саморегулівної організації, з урахуванням вимог цього Порядку. Внутрішні документи саморегулівної організації розробляються і затверджуються з урахуванням особливостей трудового та іншого законодавства за відповідним напрямом підприємницької чи професійної діяльності у сфері психічного здоров'я та є обов'язковими для виконання всіма членами такої саморегулівної організації;

2) напрям підприємницької чи професійної діяльності у сфері психічного здоров'я – професійний напрям роботи фахівців у сфері психічного здоров'я або науково-обґрунтований психотерапевтичний метод (метод психотерапії), за яким здійснюється сертифікація;

3) правила і стандарти підприємницької та професійної діяльності – затверджені об'єднанням внутрішні документи, що визначають вимоги до якості надання послуг психічного здоров'я, обсягу таких послуг, норми професійної етики в межах відповідного напрямку підприємницької чи професійної діяльності у сфері психічного здоров'я.

Інші терміни у цьому Порядку вживаються у значенні, наведеному в Законі України «Про систему охорони психічного здоров'я в Україні» (далі – Закон).

Реєстрація та скасування реєстрації саморегульованої організації

3. Заява за формою згідно з додатком 1 до цього Порядку та документи, визначені у пункті 5 цього Порядку, для реєстрації об'єднання як саморегульованої організації подаються до Національної комісії у паперовій чи електронній формі шляхом:

особистого звернення;

поштового відправлення на поштову адресу Національної комісії;

надсилання на адресу електронної пошти, зазначену на офіційному веб-сайті Національної комісії.

На документи, подані в електронній формі, накладається кваліфікований електронний підпис або удосконалений електронний підпис, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису.

За наявності технічної можливості подача документів може здійснюватися шляхом електронної інформаційної взаємодії відповідно до законодавства.

4. Строк розгляду заяви та документів для реєстрації об'єднання як саморегульованої організації становить 30 календарних днів з дати їх реєстрації.

У разі коли такі заяву та документи подано з порушенням вимог, встановлених пунктом 5 цього Порядку, особа, яка їх розглядає, приймає рішення про залишення заяви та документів без руху.

Строки та спосіб інформування об'єднання, яке подало відповідну заяву та документи, про залишення заяви без руху визначено статтею 43 Закону України «Про адміністративну процедуру».

Якщо копії документів, поданих разом із заявою, потребують додаткового розгляду, особа, яка їх розглядає, встановлює необхідний строк для їх розгляду, про що об'єднанню, яке подало заяву, повідомляється в письмовій формі з обґрунтуванням прийнятого рішення не пізніше ніж за три робочих дні до завершення граничного строку їх розгляду. При цьому загальний строк розгляду заяви не може перевищувати 45 календарних днів.

5. Об'єднання для набуття статусу саморегульованої організації подає до Національної комісії:

1) копія рішення органу управління об'єднання про намір набуття статусу саморегульованої організації;

2) перелік членів об'єднання із зазначенням:

для фізичних осіб – прізвища, власного імені, по батькові (за наявності); професії фахівця у сфері психічного здоров'я відповідно до переліку професій фахівців у сфері психічного здоров'я, який затверджується Кабінетом Міністрів України відповідно до пункту 9 частини першої статті 1 Закону; спеціальності та рівня освіти, номера сертифіката фахівця у сфері психічного здоров'я (за наявності); за відсутності сертифіката фахівця у сфері психічного здоров'я – реєстраційний номер облікової картки платника податків (за наявності) або серія (за наявності), номер паспорта громадянина України з відміткою про відмову від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу);

для юридичних осіб – повного найменування та ідентифікаційного коду згідно з ЄДРПОУ;

3) копії затверджених:

етичного кодексу та процедури регуляції етичної поведінки своїх членів; правил і стандартів підприємницької та професійної діяльності;

4) інформація про наявність власного веб-сайта об'єднання на якому оприлюднені установчі документи, правила і стандарти підприємницької та професійної діяльності, інформація про напрям підприємницької чи професійної діяльності у сфері психічного здоров'я, перелік членів об'єднання, орган управління об'єднання та його рішення, контактні дані;

5) для об'єднань, що представляють об'єднання фахівців, які працюють у певному науково обґрунтованому методі психотерапії (психотерапевтичному методі) – документи, що підтверджують належність (акредитацію) до міжнародних фахових асоціацій відповідного методу психотерапії (психотерапевтичного методу).

6. За результатами розгляду наданих документів Національна комісія приймає одне із таких рішень:

1) зареєструвати об'єднання як саморегульовану організацію та внести відповідну інформацію про неї до Державного реєстру саморегульованих організацій у сфері психічного здоров'я (далі – Державний реєстр) відповідно до Положення про Державний реєстр саморегульованих організацій у сфері психічного здоров'я, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2025 р. № 1538 «Питання формування та ведення електронних реєстрів у сфері охорони психічного здоров'я» (Офіційний вісник України, 2025 р., № 99, ст. 6932) (далі – Положення);

2) відмовити об'єднанню у реєстрації як саморегульованої організації.

Підставами для відмови об'єднанню у реєстрації як саморегульованої організації є:

невідповідність такого об'єднання умовам, визначеним абзацом першим частини першої та/або частиною третьої статті 21 Закону України «Про систему охорони психічного здоров'я в Україні»;

виявлення в заяві про реєстрацію об'єднання як саморегульованої організації та/або документах, що додаються до неї, недостовірних відомостей, що було встановлено під час їх розгляду.

Про прийняте рішення Національна комісія повідомляє об'єднання на адресу електронної пошти, вказаної в заяві, не пізніше ніж через 30 календарних днів з дати надходження заяви. В разі відмови у реєстрації саморегульованої організації зазначаються причини щодо такої відмови.

Рішення про відмову у реєстрації саморегульованої організації може бути оскаржено в порядку, визначеному Законом України «Про адміністративну процедуру», та/або в судовому порядку.

Об'єднання набуває статусу саморегульованої організації з дати прийняття Національною комісією рішення про його реєстрацію та внесення відомостей до Державного реєстру в порядку, передбаченому Положенням.

Внесення інформації про об'єднання до Державного реєстру здійснюється Національною комісією на безоплатній основі.

7. Для набуття статусу саморегульованої організації за іншим напрямом підприємницької чи професійної діяльності у сфері психічного здоров'я об'єднання проходить процедуру реєстрації, визначену в пунктах 3–6 цього Порядку, за кожним з таких напрямів.

У разі якщо Національною комісією зареєстровано більше ніж одну саморегульовану організацію за одним і тим самим напрямом підприємницької чи професійної діяльності, фахівці у сфері психічного здоров'я самостійно обирають, членами якої з таких саморегульованих організацій бути. Членство у двох чи більше саморегульованих організаціях, зареєстрованих за різними напрямками підприємницької чи професійної діяльності, не обмежується, проте діяльність фахівця за кожним напрямом підприємницької чи професійної діяльності регулюється виключно тією саморегульованою організацією, членом якої він є за відповідним напрямом діяльності.

8. Саморегульована організація зобов'язана повідомляти Національну комісію про всі зміни даних, які були зазначені у заяві та документах, що додавались до заяви про реєстрацію об'єднання як саморегульованої організації. Повідомлення про зміни даних надсилається поштовим відправленням або в електронному вигляді на адресу електронної пошти, зазначеної на офіційному веб-сайті Національної комісії, протягом 30 календарних днів з дати настання таких змін.

9. Національна комісія приймає рішення про скасування реєстрації об'єднання як саморегульованої організації та вносить до Державного реєстру відомості про скасування його реєстрації за відповідним напрямом підприємницької чи професійної діяльності у сфері психічного здоров'я у таких випадках:

отримання заяви об'єднання про його добровільну відмову від статусу саморегульованої організації;

отримання інформації про:

прийняття рішення про виключення об'єднання з Реєстру неприбуткових установ та організацій;

державну реєстрацію припинення юридичної особи, яка є об'єднанням;

набрання законної сили судовим рішенням щодо втрати об'єднанням статусу саморегульованої організації, прийнятим у встановленому законом порядку;

виявлення Національною комісією за результатами здійснення нагляду за діяльністю саморегульованої організації фактів невідповідності об'єднання умовам набуття статусу саморегульованої організації, визначеним Законом України «Про систему охорони психічного здоров'я в Україні», та/або невиконання вимог до саморегульованої організації, визначених законодавством.

Функції, права та обов'язки саморегульованої організації

10. Функції саморегульованої організації визначено частиною другою статті 21 Закону України «Про систему охорони психічного здоров'я в Україні».

11. У процесі своєї діяльності саморегульовані організації відповідно до правил, встановлених їх статутними та іншими внутрішніми документами, зобов'язані:

1) представляти законні інтереси та захищати права своїх членів;

2) здійснювати заходи з підвищення професійного рівня своїх членів;

3) здійснювати заходи з підвищення якості надання послуг за відповідним напрямом підприємницької чи професійної діяльності у сфері психічного здоров'я;

4) розглядати скарги на дії своїх членів;

5) щороку до 1 квітня року наступного за звітнім подавати до Національної комісії звіт про діяльність саморегулівної організації та розміщати такий звіт на власному веб-сайті.

12. У процесі здійснення своєї діяльності саморегулівній організації відповідно до правил, встановлених їх статутними та іншими внутрішніми документами, мають право:

1) отримувати від членів саморегулівної організації у встановленому порядку інформацію, необхідну для виконання функцій саморегулівної організації;

2) оскаржувати акти, дії або бездіяльність органів державної влади чи місцевого самоврядування, Національної комісії, що порушують права та інтереси саморегулівної організації або її членів, в порядку адміністративного оскарження відповідно до Закону України «Про адміністративну процедуру» та/або в судовому порядку;

3) здійснювати заходи безперервного професійного розвитку з дотриманням вимог законодавства до післядипломної освіти / підвищення кваліфікації за відповідними напрямками підприємницької чи професійної діяльності у сфері психічного здоров'я (у разі наявності);

4) ініціювати, організовувати та проводити професійні дослідження у сфері психічного здоров'я, зокрема для оцінки якості послуг, визначення потреб населення, ефективності втручань і розвитку професійної практики;

5) розвивати міжнародну співпрацю, зокрема шляхом участі в міжнародних мережах, професійних об'єднаннях, спільних програмах, проєктах, дослідженнях, а також через обмін досвідом з іноземними партнерами;

6) приймати участь у сертифікації фахівців у сфері психічного здоров'я за відповідним напрямом підприємницької або професійної діяльності;

7) забезпечувати взаємодію між суб'єктами підприємницької чи професійної діяльності та таких суб'єктів з центральними органами виконавчої влади.

13. У процесі своєї діяльності саморегулівній організації не мають права:

1) обмежувати можливості своїх членів щодо надання послуг у сфері психічного здоров'я, крім випадків, визначених законом та цим Порядком;

2) створювати нерівні умови для вступу до саморегулівної організації, виходу з неї або для діяльності будь-кого з її членів;

3) сприяти діям членів саморегулівної організації, що визначаються як порушення законодавства;

4) провадити діяльність, не пов'язану з метою створення саморегулівної організації, визначеної її статутом, внутрішніми документами та цим Порядком.

14. Особи, які займають керівні посади саморегулівної організації зобов'язані:

1) дотримуватись вимог законодавства України, статуту саморегулівної організації, етичного кодексу та інших внутрішніх документів саморегулівної організації;

2) забезпечувати рівний, прозорий та недискримінаційний доступ до членства в саморегулівній організації, а також прозорий механізм виходу з членства;

3) забезпечувати участь членів саморегулівної організації у прийнятті ключових рішень через механізми загальних зборів, опитувань або делегованого представництва;

4) повідомляти членів саморегулівної організації про проведення загальних зборів;

5) розкривати інформацію шляхом оприлюднення на власному веб-сайті саморегулівної організації та подання до Національної комісії про:

склад членів саморегулівної організації;

прийняття нових членів та припинення членства (з зазначенням дати та підстави). У разі якщо припинення членства пов'язане з розглядом порушення етичних стандартів або містить конфіденційні відомості про третіх осіб (отримувачів послуг або скаржників), саморегулівна організація зобов'язана зазначити факт припинення членства без розголошення конкретних обставин, забезпечивши баланс прозорості та конфіденційності. Форма та обсяг розкриття такої інформації визначається внутрішніми документами саморегулівної організації з урахуванням вимог законодавства про захист персональних даних;

структуру та повноваження керівництва саморегулівної організації;

установчі документи;

правила і стандарти підприємницької та професійної діяльності;

6) здійснювати облік членів саморегулівної організації із зазначенням контактних даних (номер телефону, електронна пошта, за наявності – поштова адреса), інформації про освіту, місце роботи, самозайнятість;

7) забезпечувати відкритість процедур обрання / призначення керівництва саморегулівної організації;

8) забезпечувати збереження, конфіденційність і захист персональних даних членів саморегулювальної організації відповідно до вимог Закону України «Про захист персональних даних».

Членство у саморегулювальній організації

15. Членство у саморегулювальній організації є добровільним. Членами саморегулювальної організації можуть бути повнолітні дієздатні фізичні особи, які є фахівцями у сфері психічного здоров'я за відповідним напрямом підприємницької або професійної діяльності. Допускається членство в двох або більше саморегулювальних організаціях.

16. Кожен член саморегулювальної організації має право:

вносити пропозиції щодо внесення змін до прийнятих документів або скасування документів саморегулювальної організації;

пропонувати кандидатів на керівні посади саморегулювальної організації;

брати участь в управлінні справами саморегулювальної організації у порядку, передбаченому внутрішніми документами саморегулювальної організації;

оскаржувати прийняті рішення, зокрема рішення щодо застосування до нього заходів дисциплінарного впливу.

17. Для оскарження рішень член саморегулювальної організації має право звернутися до:

1) Національної комісії (у разі незгоди із розглядом скарги у відповідній саморегулювальній організації);

2) суду у встановленому законодавством України порядку.

Вимоги до внутрішніх документів саморегулювальної організації

18. Внутрішні документи саморегулювальної організації визначають:

1) місію, цілі та цінності саморегулювальної організації;

2) правила і стандарти підприємницької та професійної діяльності;

3) процедури контролю за дотриманням правил і стандартів підприємницької та професійної діяльності, норм професійної етики;

4) механізм відшкодування шкоди, завданої споживачам послуг психічного здоров'я внаслідок надання послуг неналежної якості;

5) критерії набуття і припинення членства;

6) вимоги щодо безперервного професійного розвитку для членів саморегульованої організації;

7) правові та нормативні вимоги, пов'язані з діяльністю саморегульованої організації;

8) прозорість та підзвітність саморегульованої організації;

9) механізми підтримання належного балансу між інтересами членів саморегульованої організації та громадськості.

19. Внутрішні документи саморегульованої організації повинні містити:

1) порядок набуття та припинення статусу члена саморегульованої організації;

2) вимоги до кандидатів у члени саморегульованої організації;

3) права і обов'язки члена саморегульованої організації;

4) етичний кодекс та процедури регуляції етичної поведінки членів саморегульованої організації;

5) порядок контролю саморегульованої організації за дотриманням членами саморегульованої організації вимог внутрішніх документів саморегульованої організації;

6) порядок оскарження членами саморегульованої організації рішення, дій, бездіяльності саморегульованої організації.

Професійна етика та дисциплінарна відповідальність

20. Саморегульована організація забезпечує регулювання професійної етики для підтримки високих стандартів професійної поведінки, захисту прав отримувачів послуг та довіри до професійної спільноти.

У разі, якщо для певного напрямку підприємницької або професійної діяльності, за яким здійснюється сертифікація фахівців у сфері психічного здоров'я, встановлюється вимога щодо обов'язкового проходження курсу навчання з етики, саморегульована організація забезпечує організацію такого курсу (навчальної програми).

21. Саморегульована організація зобов'язана мати затверджений кодекс професійної етики (етичний кодекс), дотримання якого є обов'язковим для всіх членів саморегульованої організації. Саморегульована організація здійснює контроль за дотриманням своїми членами вимог кодексу професійної етики.

Обов'язковими складовими кодексу професійної етики (етичного кодексу) є:

основні етичні принципи (повага до гідності, доброчесність, компетентність, відповідальність, конфіденційність, уникнення шкоди);

етичні норми взаємодії з отримувачами послуг, іншими фахівцями, юридичними та фізичними особами;

стандарти етичної поведінки у професійній, публічній та освітній діяльності;

опис неприпустимої поведінки (дій або бездіяльності фахівця, що суперечать професійній етиці, завдають шкоди отримувачам послуг у сфері психічного здоров'я, колегам або інституціям, порушують права людини або підривають довіру до професії).

22. При формуванні основних етичних принципів поведінки членів саморегулювальної організації враховуються такі засади:

професіоналізм (члени саморегулювальної організації повинні сумлінно, компетентно, вчасно і відповідально виконувати професійні обов'язки);

компетентність (члени саморегулювальної організації повинні постійно підтримувати та підвищувати свій загальноосвітній і професійний рівень, культуру спілкування; здійснювати діяльність з урахуванням вимог законодавства та компетентності в кожному окремому напрямі підприємницької та професійної діяльності);

дотримання вимог законодавства (члени саморегулювальної організації повинні розуміти та дотримуватись усіх вимог законодавчих актів, що регулюють їхню професійну діяльність);

прозорість професійної діяльності (члени саморегулювальної організації повинні створювати та підтримувати довіру відносно їхньої роботи та методів, використовуючи прозорі процеси та відкрите спілкування з отримувачами послуг та громадськістю, доводити до отримувача послуг достовірну і об'єктивну інформацію, мати зручні та доступні засоби комунікації);

доброчесність (члени саморегулювальної організації повинні діяти чесно, відкрито та відповідально, утримуватись від будь-яких свідомих дій, що можуть завдати шкоди іншим особам через обман, шахрайство, маніпуляції, шантаж або зловживання довірою; не допускати свідомого викривлення чи приховування інформації, а також замовчування випадків неетичної поведінки інших членів саморегулювальної організації чи осіб, із якими здійснюється спільна професійна діяльність);

конфіденційність (члени саморегулювальної організації повинні дотримуватись принципів конфіденційності інформації про чинних, колишніх та потенційних отримувачів послуг).

23. Для забезпечення дотримання етичних норм саморегулівна організація утворює орган з питань етики (Етичну комісію) з повноваженнями розглядати скарги, заяви та повідомлення про порушення етичних норм, які надходять на адресу саморегулівної організації.

24. Склад, порядок формування та регламент роботи органу з питань етики (Етичної комісії) визначаються внутрішніми документами саморегулівної організації та мають забезпечувати неупередженість, конфіденційність і компетентність. До складу органу з питань етики можуть залучатися представники організацій, що об'єднують отримувачів послуг у сфері психічного здоров'я.

25. Розгляд можливих етичних порушень здійснюється за процедурою, що передбачає:

реєстрацію звернення (скарги) або рішення органу з питань етики (Етичної комісії) про початок процедури за власною ініціативою;

повідомлення члена саморегулівної організації, якого стосується звернення (скарга) / таке рішення, про початок щодо нього процедури розгляду можливого етичного порушення, надання йому можливості для ознайомлення з матеріалами звернення (скарги) та надати письмові пояснення;

розгляд можливого етичного порушення на засіданні органу з питань етики (Етичної комісії);

ухвалення рішення за результатами розгляду, що має містити висновок про наявність чи відсутність етичного порушення та рекомендацію щодо застосування заходу, визначеного пунктом 25 цього Порядку;

інформування члена саморегулівної організації, якого стосується такий розгляд, про рішення та можливість його оскарження.

26. За результатами розгляду застосовуються такі заходи:

зауваження;

обов'язкове проходження супервізії чи додаткового навчання;

тимчасове обмеження участі в діяльності саморегулівної організації з попередженням про можливе виключення зі складу саморегулівної організації;

виключення зі складу саморегулівної організації у разі повторного порушення етичних норм.

27. У разі незгоди з рішенням органу з питань етики (Етичної комісії) або при виявленні нових обставин звернення (скарги), що розглядалася, скаржник та/або член саморегулівної організації, якого стосувався розгляд можливого етичного порушення, має право оскаржити таке рішення до

органу з питань етики (Етичної комісії), у строк, що не перевищує 30 календарних днів з моменту ознайомлення з цим рішенням. При оскарженні має бути зазначена причина його подання.

Орган з питань етики (Етична комісія) призначає для розгляду оскарження попереднього рішення склад експертів, який не брав участі у його прийнятті.

Повторне рішення органу з питань етики (Етичної комісії) за результатами оскарження є остаточним і повторному розгляду не підлягає.

28. Рішення про тимчасове обмеження участі члена саморегульованої організації в діяльності саморегульованої організації ухвалюється керівництвом саморегульованої організації на підставі рішення органу з питань етики (Етичної комісії), яке містить відповідну рекомендацію. Керівництво саморегульованої організації має право скасувати рішення про тимчасове обмеження участі члена саморегульованої організації в діяльності саморегульованої організації.

Рішення про виключення члена саморегульованої організації зі складу саморегульованої організації у разі грубого або системного порушення етичних норм ухвалюється виключно керівництвом саморегульованої організації на підставі рішення органу саморегульованої організації з питань етики (Етичної комісії), яке містить відповідну рекомендацію.

29. Орган з питань етики (Етична комісія) готує щорічний звіт про свою діяльність, який надається контролюючому органу саморегульованої організації та керівництву саморегульованої організації (без розголошення конфіденційної інформації).

Контролюючий орган саморегульованої організації

30. Контролюючий орган саморегульованої організації формується з метою контролю за діяльністю керівника та керівних органів саморегульованої організації, зокрема фінансовою, захисту прав членів саморегульованої організації та розгляду скарг отримувачів послуг, які надаються членами саморегульованої організації (крім скарг на можливі етичні порушення).

31. Повноваження контролюючого органу саморегульованої організації визначаються статутом саморегульованої організації з урахуванням вимог цього Порядку.

32. Контролюючий орган саморегульованої організації підзвітний виключно вищому органу управління саморегульованої організації. Контролюючий орган саморегульованої організації не рідше ніж один раз на рік звітує перед вищим органом управління саморегульованої організації.

33. Персональний склад контролюючого органу саморегулівної організації формується вищим органом управління саморегулівної організації. Мінімальна кількість членів контролюючого органу саморегулівної організації становить три особи.

34. Членами контролюючого органу саморегулівної організації не можуть бути особи, які обіймали керівні посади в цій саморегулівній організації протягом останніх двох років. Строк повноважень члена контролюючого органу саморегулівної організації становить три роки з правом переобрання на один додатковий строк.
